

ด่วนที่สุด

ที่ ศธ ๐๔๐๐๕/๑๔๖๒

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ กทม. ๑๐๓๐๐

๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๖๔

เรื่อง มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

สิ่งที่ส่งมาด้วย มาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จำนวน ๑ ฉบับ

ตามที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาหนี้สินให้กับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในทุกมิติอย่างยั่งยืน นั้น

ในการนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขอให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษา แจ้งข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสังกัดรับทราบ

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ขอแสดงความนับถือ

(นายอนันต์ พิณะสา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน

ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยเทคโนโลยีการศึกษาทางไกล

โทร. ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๐๘

โทรสาร ๐ ๒๒๘๑ ๖๐๗๑

ร่าง การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานตระหนักถึงความสำคัญในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งเป็นปัญหาที่ต้องดำเนินการอย่างเร่งด่วน โดยมีหลักการสำคัญคือ คลายทุกข์ เสริมสุข อย่างยั่งยืน และมีแนวทางแก้ไขอย่างเป็นระบบโดยอาศัยความร่วมมือจากทั้งหน่วยงาน ภายในและภายนอก รวมทั้งบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานที่เกี่ยวข้องทั้งหมด เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มั่นคงยั่งยืน สามารถดำรงตนได้ อย่างมีศักดิ์ศรีมีคุณภาพชีวิตที่ดีตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จึงได้กำหนดการแก้ไขปัญหาหนี้สิน ของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยเริ่มดำเนินการ ตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป ดังนี้

๑. มาตรการสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผู้กู้เงิน

๑.๑ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มที่ปลอดหนี้สิน กลุ่มที่มีหนี้สิน และกลุ่ม ข้าราชการบำนาญ หากประสงค์ยื่นกู้สินเชื่อตั้งแต่วันที่ ๑ มกราคม ๒๕๖๕ เป็นต้นไป กำหนดมาตรการ ดังนี้

๑.๑ ขอเอกสารตรวจสอบสิทธิรับรองการกู้เงิน ณ หน่วยเบิกต้นสังกัด

๑.๒ การกู้เงินให้ใช้อัตราเงินเดือน หรือเงินบำนาญเป็นฐานแล้วแต่กรณีในการยื่นกู้สินเชื่อ เท่านั้น (ไม่รวมค่าตอบแทนและวิทยฐานะในการคำนวณสินเชื่อ)

๑.๓ หากจัดทำเอกสารเป็นผู้มีสิทธิกู้เงินเกินกว่าอัตราเงินเดือน หรือเงินบำนาญเป็นฐาน แล้วแต่กรณี หน่วยเบิกต้นสังกัด ไม่ดำเนินการ หักเงิน ณ ที่จ่ายให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์หรือสถาบันการเงิน

๑.๒ แนวทางการดำเนินการ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานขอความร่วมมือสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และ สถาบันการเงินกำหนดเพดานการกู้เงินโดยใช้อัตราเงินเดือน หรือเงินบำนาญเป็นฐานในการยื่นกู้สินเชื่อ หาก ไม่ดำเนินการตามมาตรการที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด หน่วยเบิกต้นสังกัดไม่ ดำเนินการ หักเงิน ณ ที่จ่ายให้แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู หรือสถาบันการเงิน

๒. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

๒.๑ พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มอายุราชการ ๑-๕ ปี เพื่อให้มีความรู้ ทางด้านการเงิน การคลัง และการออม ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ

๒.๒ พัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มอายุราชการ ๖-๖๐ ปี เพื่อให้ความรู้ ด้านการเงิน การออม การวางแผนการใช้จ่ายเงิน และการเรียนรู้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อให้มี ภูมิคุ้มกันทางการเงิน ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการ

๓. กำหนดให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนที่เป็นหน่วยเบิกเป็นสถานีแก้หนี้ครู

๓.๑ จัดทำฐานข้อมูลหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการบำนาญ และจัด หมวดหมู่ของปัญหาหนี้สินอย่างเป็นระบบ

๓.๒ จัดให้มีกระบวนการตรวจสอบเงินเดือนคงเหลือสุทธิ ให้เป็นไปตามระเบียบการทรวง ศึกษาธิการ ว่าด้วยการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการในส่วน ราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑

๓.๓ ควบคุมการรับรองเงินเดือน การหักเงิน ณ ที่จ่าย การรับรองการให้กู้ การควบคุมยอดหนี้ รวมของครูให้ไม่เกินความสามารถชำระหนี้และการให้กู้ในอนาคตในจุดเดียว

๓.๔ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน การลงทุน และการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงตามความเหมาะสม

๓.๕ เป็นตัวกลางเจรจา โกล่เกลี่ยกับเจ้าหน้าที่ร่วมกับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ข้าราชการบำนาญ รายที่มีปัญหา และสามารถเข้ารับคำปรึกษาปัญหาทางการเงินของครู

๔. เผยแพร่ ข้อมูลข่าวสารอิเล็กทรอนิกส์ สทฐ.วิถีใหม่เอื้ออาหารในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดทำจดหมายข่าวอิเล็กทรอนิกส์สร้างความรู้ความเข้าใจในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาผ่านสื่อทุกช่องทางทั้งกระแสหลัก กระแสรอง และโซเชียลมีเดีย

สรุปผลการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

๑. รายงานการดำเนินงานการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

ในภาพรวมของปัญหาหนี้ครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ ปัจจุบันครู ๙ แสนคน ทั้งประเทศ หรือประมาณ ๘๐% มีหนี้รวมกัน ๑.๔ ล้านล้านบาท เจ้าหนี้รายใหญ่ที่สุดคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จำนวน ๘.๙ แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๖๔ รองลงมาคือ ธนาคารออมสิน ๓.๔๙ แสนล้านบาท คิดเป็นร้อยละ ๒๕ ของหนี้สินครูทั้งหมด ประกอบกับการประชุมคณะกรรมการกำกับการแก้ไขหนี้สินของประชาชนรายย่อย ครั้งที่ ๑/๒๕๖๔ เมื่อวันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ ได้มีมติให้กระทรวงศึกษาธิการ เร่งจัดทำและขับเคลื่อนแผนการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาให้เป็นรูปธรรม โดยให้ความสำคัญกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในการแก้ไขปัญหาหนี้ข้าราชการใน ๒ มิติ คือ ๑) การจัดทำมีระบบการตัดเงินเดือนที่มีประสิทธิภาพ โดยจะต้องสามารถควบคุมไม่ให้ข้าราชการกู้เกินศักยภาพของเงินเดือน และหลังจากหักชำระหนี้แล้วข้าราชการจะมีเงินเหลือในแต่ละเดือนเพียงพอที่จะใช้ดำรงชีพอย่างมีศักดิ์ศรี ๒) ให้เจ้ากระทรวงต่อรองกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสถาบันการเงินให้มีการให้สินเชื่อแก่ข้าราชการอย่างรับผิดชอบและเป็นธรรม

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้ดำเนินการจัดทำแผนแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาทั้งระบบ และดำเนินการ ดังนี้

๑) โครงการแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยใช้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบ เป็นฐานเพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูร่วมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบ จำนวน ๑๒ แห่ง ๔ ภาค ๆ ละ ๓ แห่ง ทำงานร่วมกับสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐทุกแห่งและส่วนราชการสังกัดกระทรวง ศึกษาธิการในพื้นที่จังหวัด มีกิจกรรมดังนี้

กิจกรรมแรก ดำเนินการถอดบทเรียนสหกรณ์ตัวอย่าง ๒ แห่ง คือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสมุทรปราการ จำกัด และสหกรณ์ออมทรัพย์ครูกำแพงเพชร จำกัด เมื่อเดือนกันยายน ๒๕๖๔ พบแนวทางการแก้ไขปัญหาในประเด็นสำคัญ ดังนี้ (๑) ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์ให้ต่ำลง ไม่เกิน ๓% (๒) ปรับลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สหกรณ์และสถาบันการเงินให้สอดคล้องกับสินเชื่อที่มีอัตราความเสี่ยงต่ำ ๔.๕-๕.๐% (๓) จัดสรรผลกำไรมาเพิ่มเงินเฉลี่ยคืนเงินกู้ให้มากขึ้น ไม่น้อยกว่า ๓๐% ของผลกำไร (๔) การบริหารความเสี่ยง การลดค่าธรรมเนียมและการค้าประกันที่ไม่จำเป็น (๕) ปรับปรุงโครงสร้างหนี้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูยกเลิกการฟ้องคดีรวมหนี้จากทุกสถาบันการเงินมาไว้ที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูและสถาบันการเงินเฉพาะกิจของรัฐให้สินเชื่อดอกเบี้ยต่ำ แก่สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ในอัตรา ร้อยละ ๒.๕% การปรับโครงสร้างหนี้ครูก่อนเกษียณ อายุตั้งแต่ ๕๐ ปีขึ้นไป และลดดอกเบี้ยเงินกู้แก่ครูที่มีอายุ ๗๕ ปีขึ้นไป ตั้งแต่ ๐.๒๕-๐.๕๐% ปรับลดการส่งค่าหุ้นรายเดือน (๖) จัดทำฐานข้อมูลสมาชิกและการเชื่อมโยงฐานข้อมูลกับสถาบันการเงินและต้นสังกัด (๗) ร่วมกับส่วนราชการต้นสังกัดหัก ณ ที่จ่าย ควบคุมยอดหนี้ไม่ให้เกินความสามารถในการชำระหนี้ของสมาชิกสหกรณ์ จะต้องมีเงินเดือนเหลือ ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐ (๘) ร่วมกับกระทรวงศึกษาธิการสร้างระบบพัฒนาและดูแลสมาชิกให้ความรู้เสริมสร้างวินัยและการวางแผนทางการเงิน การสร้างอาชีพเสริม ลดรายจ่าย เพิ่มการออม และไม่ก่อหนี้เพิ่ม

กิจกรรมที่ ๒ ดำเนินการร่วมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบ ๑๒ แห่ง โดยการประกาศรับสมัครสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีศักยภาพและความพร้อม สมัครใจเข้าร่วมโครงการแก้ปัญหาหนี้สินครูและบุคลากร ทางการศึกษาโดยใช้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบเป็นฐาน เปิดรับสมัครระหว่างวันที่ ๒๐ - ๒๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ มีสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสมัครเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๒๑ แห่ง คณะกรรมการแก้ไขปัญหานี้สินฯ พิจารณารับเข้าร่วมโครงการ จำนวน ๑๙ แห่ง ซึ่งครูและบุคลากรที่เป็นสมาชิกสหกรณ์รวมทั้งสิ้น ประมาณ ๒๐๐,๐๐๐ ราย

กำหนดจัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) การแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ระหว่างกระทรวงศึกษาธิการกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูต้นแบบ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายในเดือน พฤศจิกายน ๒๕๖๔

กิจกรรมที่ ๓ ขยายเวลารับสมัครสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเข้าร่วมโครงการ ในรอบที่ ๒ ถึงวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๔ เป้าหมายสหกรณ์ออมทรัพย์ครูเข้าร่วมโครงการ รอบที่ ๒ ไม่น้อยกว่า ๔๘ แห่ง รวมเป้าหมายทั้งสิ้นไม่น้อยกว่า ๖๐ แห่ง จากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั้งหมด ๑๐๘ แห่ง

๒) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินฯ เสร็จจากสถาบันการเงิน

(๒.๑) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ โดยมี นายสุทธิชัย จรุงเนตร ประธานคณะกรรมการฯ และคณะ เสร็จจาก นายวิทย์ รัตนกร ผู้อำนวยการธนาคารออมสิน และคณะ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๔ ณ ธนาคารออมสิน สำนักงานใหญ่

ธนาคารออมสินได้นำเสนอมาตรการในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ของกระทรวงศึกษาธิการ ๕ ข้อ ดังนี้

(๑) การลดดอกเบี้ยและขยายระยะเวลาชำระเงินกู้ “มหกรรมแก้หนี้ครู” ดอกเบี้ยร้อยละ ๔.๓๘ ควรลดดอกเบี้ยเงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูทั้งระบบให้เหลือไม่เกินร้อยละ ๔.๙๙

(๒) Re-finance หนี้ครูไปยังสหกรณ์ออมทรัพย์ อัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๒.๒ โดยธนาคารออมสิน ยินดีปล่อยสินเชื่อ Soft Loan ให้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

(๓) สินเชื่อบำเหน็จตกทอด อัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๒ ต่อปี ใน ๑๐ ปีแรก โดยขอให้ กระทรวงศึกษาธิการเป็นเจ้าภาพ

(๔) ผลักดันโครงการ “กู้เงินสะสมของสมาชิกจาก กบข.”

(๕) เพิ่ม Funding Resource ให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ทดแทนเงินฝาก การลดดอกเบี้ย เงินฝากของสหกรณ์ หากกระแสเงินไหลออกจนสหกรณ์ออมทรัพย์ครูขาดสภาพคล่อง ธนาคารออมสินยินดี สนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำ ในอัตราร้อยละ ๒.๕-๒.๘ แก่สหกรณ์ที่ต้องการรักษาสภาพคล่องทางการเงิน

(๒.๒) กระทรวงศึกษาธิการ โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ได้ประชุมหารือแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับธนาคารกรุงเทพจำกัด เมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๖๔ มีความเห็นร่วมกัน ดังนี้

(๑) ต้องหามาตรฐาน เงื่อนไขใหม่ๆ ในการกู้เงินของสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู การมีมาตรการที่เข้มงวดกับการอนุมัติการกู้ วงเงินกู้ ความจำเป็นในการกู้ของสมาชิก

(๒) นอกจากการแก้ปัญหาเรื่องดอกเบี้ยสูงแล้ว การออกมาตรการทางระเบียบ กฎหมาย ข้อบังคับ และเงื่อนไขที่เหมาะสมและเป็นธรรมแก่ผู้กู้และสหกรณ์ก็มีความสำคัญ

(๓) การควบคุมระบบการให้กู้ยืมของสหกรณ์และสถาบันการเงินให้แก่สมาชิกหรือลูกหนี้ ที่เป็นธรรมและรับผิดชอบ

(๔) การจำแนกแยกแยะกลุ่มปัญหาหนี้สินของครูให้ชัดเจน และการอธิบายข้อเท็จจริง ให้สังคมได้รับทราบ

(๒.๓) คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาของ กระทรวงศึกษาธิการ ได้เตรียมประชุมหารือแนวทางแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาร่วมกับ สถาบันการเงินเฉพาะกิจ ของรัฐ ได้แก่ ธนาคารกรุงไทย และธนาคารอาคารสงเคราะห์

๓) การจัดอบรมพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา กลุ่มอายุราชการ ๑ - ๕ ปี ให้มีความรู้ ทางด้านการวางแผนและการสร้างวินัยทางการเงินและการออม เป้าหมาย ๑ แสนคน/ปี เริ่มรุ่นที่ ๑ ช่วงเดือน

ตุลาคม ๒๕๖๔ ผ่านระบบออนไลน์ โครงสร้างหลักสูตร ๑๒ ชั่วโมง ประกอบด้วย หน่วยการเรียนรู้ที่ ๑ รู้อะไร ก็ ไม่สู้ รู้จักตัวเอง หน่วยการเรียนรู้ที่ ๒ รู้อะไร ก็ไม่สู้ รู้จักพอ หน่วยการเรียนรู้ที่ ๓ เป็นหนี้ได้ เป็นหนี้ดี เป็นหนี้แต่พอดี หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ สร้างความมั่งคั่งด้วยการลงทุนอย่างยั่งยืน และหน่วยการเรียนรู้ที่ ๕ รู้ทันภัยทางการเงิน โดยมีแผนการพัฒนาเรียนรู้ ๑๐ วัน เป้าหมายเรียนรู้ที่ ๑ ครูที่บรรจุใหม่อายุราชการ ๑ - ๕ ปี ในพื้นที่ กรุงเทพมหานครและจังหวัดนครปฐม เป็นการทดลองระบบ เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม ๒๕๖๔

๒. แนวทางการดำเนินการของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา

ที่ประชุมได้พิจารณากรอบภารกิจการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษาตามตารางแนวทางการดำเนินการของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ฝ่ายเลขานุการเสนอ ดังนี้

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ภารกิจที่ต้องดำเนินการ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
๑. ครูกลุ่มหนึ่งมีภาระหนี้สูงกว่าศักยภาพที่จะจ่ายคืนด้วยเงินเดือน	ใช้สินทรัพย์ที่มีมา ยุบยอดหนี้ให้ลดลง	๑.๑ ถอนหุ้นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบางส่วนเพื่อลดยอดหนี้ โดยการออกกฎกระทรวงเพื่อให้สามารถถอนหุ้นได้บางส่วนกรณีไม่มีหนี้และกรณีปรับโครงสร้างหนี้	กรมส่งเสริมสหกรณ์
		๑.๒ เงินสะสมของสมาชิก กบข. นำเงินสะสมของสมาชิก กบข. ให้สมาชิกกู้เพื่อลดยอดหนี้	กระทรวงการคลัง
		๑.๓ เงินบำเหน็จตกทอด ให้ข้าราชการกู้เงินจากเงินบำเหน็จตกทอดเพื่อลดยอดหนี้	กระทรวงการคลัง โดยมี ธนาคารกรุงไทย และธนาคารออมสิน ร่วมดำเนินการ
๒. ครูต้องจ่ายดอกเบี้ยสูงกว่าความเสี่ยง ทำให้เงินที่จ่ายส่วนใหญ่ถูกนำไปตัดดอกเบี้ยเหลือตัดเงินต้นน้อย	ปฏิรูปการกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ให้เหลือไม่เกิน ๔.๕ - ๕ % ให้ให้สอดคล้องกับสินเชื่อตัดเงินเดือน	๒.๑ ลดดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ครู โดยการออกกฎกระทรวงกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินฝากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูไม่เกินอัตราร้อยละ ๓.๕	กรมส่งเสริมสหกรณ์
		๒.๒ ลดดอกเบี้ยเงินกู้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู โดยกำหนดให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่เข้าร่วมโครงการลดอัตราเงินกู้ลงจากเดิม	คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สิน
		๒.๓ ลดอัตราเงินปันผลหุ้น เพิ่มเงินเฉลี่ยคืนเงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู โดยการแก้ไขกฎกระทรวงให้ลดอัตราเงินปันผลหุ้นลงและเพิ่มเงินเฉลี่ยคืนเงินกู้	กรมส่งเสริมสหกรณ์
		๒.๔ ลดดอกเบี้ยเงินกู้สถาบันการเงิน โดยการกำหนดนโยบายลดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้สถาบันการเงินไม่เกินร้อยละ ๕	ธนาคารแห่งประเทศไทย
		๒.๕ เจริญกับธนาคารกรุงไทยเพื่อขอลดดอกเบี้ยสินเชื่อธวัฏ	คณะกรรมการแก้ไขปัญหาหนี้สินฯ

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ภารกิจที่ต้องดำเนินการ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
๓. ครูต้องจ่ายค่าธรรมเนียมค่าประกันเงินฌาปนกิจสงเคราะห์สูงแม้ความเสี่ยงของสินเชื่อดำ	ปรับลดค่าธรรมเนียมและการค้าประกันด้วยบุคคลที่ไม่จำเป็น	๓.๑ การส่งเสริม สนับสนุน สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจัดตั้งกองทุนเงินช่วยเหลือสมาชิกเพื่อบริหารความเสี่ยงแทนการทำประกันชีวิตและการทำฌาปนกิจสงเคราะห์ของสมาชิก	สหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่เข้าร่วมโครงการ
		๓.๒ สร้างระบบกลางที่ดูแลความเสี่ยงที่เกิดจากการเสียชีวิตและการถูกไล่ออกจากงาน โดยจัดตั้งกองทุนช่วยเหลือครูและบุคลากรทางการศึกษาที่เสียชีวิตและถูกไล่ออกจากงานเพื่อบริหารความเสี่ยง	กระทรวงศึกษา - ธิการ
๔. ปัจจุบันระบบยังไม่มี การคุมยอดหนี้จะสามารถทำได้ ทำให้เงินเดือนหลังหักจ่ายหนี้เหลือไม่พอใช้	ยกระดับระบบและกระบวนการตัดเงินเดือนของข้าราชการครูให้มี การควบคุมยอดหนี้ที่จะกู้ได้	๔.๑ กำหนดนโยบายให้ส่วนราชการบังคับใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าการหักเงินเดือนเงินบำเหน็จบำนาญข้าราชการเพื่อชำระหนี้เงินกู้ให้แก่สวัสดิการในส่วนราชการและสหกรณ์ พ.ศ. ๒๕๕๑ อย่างเคร่งครัด	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
		๔.๒ จัดทำแนวปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าการหักเงินเดือนฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ส่วนราชการในกระทรวงศึกษาธิการถือปฏิบัติ	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
		๔.๓ ทหารือศาลปกครองเกี่ยวกับการบังคับใช้ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าการหักเงินเดือนฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ กรณีที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูขอ ผ่อนปรนเพื่อแก้ไขปัญหาค่าการปรับโครงสร้างหนี้ครู	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
		๔.๔ กำกับดูแลให้ส่วนราชการที่หักเงินเดือน ณ ที่จ่าย ให้ปฏิบัติตามแนวปฏิบัติและระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าการหักเงินเดือนฯ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้ครูมีเงินเดือนเหลือสุทธิไม่น้อยกว่าร้อยละ ๓๐	ทุกองค์กรหลัก
		๔.๕ ให้ส่วนราชการที่หักเงินเดือน ณ ที่จ่าย แต่ละระดับควบคุมการก่อหนี้ของข้าราชการในสังกัดไม่ให้เกินความสามารถในการชำระหนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทย สนับสนุนโปรแกรมการคำนวณเงินกู้ https://www.๑๒๑๓.or.th/th/tools/programs/Pages/loans.aspx	ทุกองค์กรหลัก

ปัญหา	แนวทางการแก้ไขปัญหา	ภารกิจที่ต้องดำเนินการ	หน่วยงานผู้รับผิดชอบ
๔. ปัจจุบันระบบยังไม่มี การคุมยอดหนี้จะสามารถทำได้ ทำให้เงินเดือนหลังหักจ่ายหนี้เหลือไม่พอใช้ (ต่อ)	ยกระดับระบบและกระบวนการตัดเงินเดือนของข้าราชการ	๔.๖ ให้ส่วนราชการที่หักเงินเดือน ณ ที่จ่าย ร่วมกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู และสถาบันการเงินจัดตั้งสถานีแก้หนี้ในแต่ละจังหวัด	สหกรณ์ออมทรัพย์ครู และส่วนราชการสังกัดกระทรวงศึกษาธิการในจังหวัด
	ครูให้มีการควบคุมยอดหนี้ที่จะกู้ได้ (ต่อ)	๔.๗ การจัดทำหลักสูตรพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน การสร้างวินัย และการออม ให้แก่ครูกลุ่มอายุราชการ ๑-๕ ปี กลุ่มอายุราชการ ๑๐-๒๐ ปี และกลุ่มช่วงระยะเวลา ๑๐ ปี ก่อนเกษียณอายุราชการ	สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
		๔.๘ ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม หลักสูตรพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการวางแผนทางการเงิน การสร้างวินัย และการออม	สป./สพฐ./สอศ./กศน./สช./กคศ.